

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ōrigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Hapanta
Ta Hellēnisti Heuriskomena**

Origenes

Coloniæ, 1685

Origenis Commentariorum In Evangelium Secundum Johannem Tomus
Vigesimus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79869](#)

COMMENTARIA IN JOHANNEM.

28

τῷ ἐν δέκτῃ τοῦτο τὸν θεόν λέγω, ἵνα ταῦτα ταῦτα
νενοκεναι αὐτὸν, ἀλλὰν ὀλάργως ποιῶμαι· τοῦτο
τεῖται ὁ πισθέντος ὅπερι αὐτὸς ἔστιν ἡ εἰρήνη ἡμῖν,
οὐχὶ ἀν τοῦ πολέμου καὶ σάστεως ἐνεγούμενον·
ἀλλὰ ἡ ἑταῖρος χριστὸς ἔστιν καὶ μόνον θεός Θεία,
αλλὰ τὸ θεός δικασμός, ὁ πισθέντος αὐτῷ καθ'
ἡ δικασμός ἔστιν, οὐχὶ ἀν τοῦτο τὸ κατὰ ἀ-
δικίαν δικαίωντος τὸν πισθέντον αὐτὸν πισθέ-
μοντος, καὶ ιχθὺν διὰ τοῦτο καὶ νῦν τὸν τὸν πισθέ-
μοντος; ἐχει τοῦτο καὶ τὸ θεός. Ιησοῦς μετὰ τοῦτο τὸν
πισθέντος με οὐκεντρός, φίλομόρφῳ * ὃν ἐνδιδόμενον
πέρι πόνους, ἢ πισθέντος αὐτῷ καὶ ὃ ἔστιν
τὸν πισθέντον. Καὶ εἰ ἀδεινεύθηρ, ἢ πεπεινυκαμόρφῳ
αὐτῷ καὶ ὃ ἔστιν ιχθύς τοῦ δικαλεγόμενού τοῦ Τοῦ
λογιστᾶ Πινοίας τὸ χειστό, ἢ χαλεπός ἐπὶ τῷ
ἐπιρημάνων ἐνέργειας πινα τρόπον ὁ μὴ πισθέντον τῷ
χριστῷ θεοταπεῖται ἐν ταῖς αἱματίαις αὐτῷ. Η-
μῶντος γάρ εἰ τοῖς ἐναντίοις τῇ Πινοίᾳ ὃν ἔστιν
ὁ χριστὸς εὑνωταῖς διποθνήκεταις αἱματίαις*
ἔλεγον ἐν αὐτῷ, σὺ τίς εἶ; ἀκολεύθοντες τοὺς αἱ-
μωντος μητρὸς πολλῆς θέσπιας αἴπαγμελο-
μόντων ταῦτα τὸ κυεῖσ, πισθέντες τις ἐν ὅ-
τι πισθέντος. ἐνέφαμε γὰρ * τὸ ἔναν αἱδρώπη
μετοῖον, καὶ θειοτέσσερα τίς φίσις πιγχάνειν ὁ Σωτῆς
Φάσκων ὅπερι εὖ μὴ πισθέντες ὅπερι εἴμι, διπο-
θνήσθε εντοῖς αἱματίαις ὑμῶν. Τὸ ἐν σὺ τίς
εἰ, διὸνει αἱδρώπητων τοῦ διποθνήσκοντος, ὅπερι εἴμι δ
χριστός, ἢ εὐγένεια μετροφήτης, ἢ εὐέμεινηλίας,
ἢ θεραπεύων εἴμι αἱδρώπητος θεός. Εἰσὶν, αὐτὸν
τοτεταῦτα, οὐδεποτέ τον αὐτοῖς τοιχάνων, τοφε-
φέρετε γηποτες λέγοτες τηλικατετες.
A Dei,] qui erat in principio apud Deum;
dum illius cognitio fruitur, nihil à ratione alienum facturus est: sic qui credit,
quod ipse est pax nostra, haudquam quidquam operabitur disfidi, aut
belli. Quin etiam quandoquidem Christo est non solū Deis sapientia, verum etiam
Dei potentia, qui credit illi, in quantum potentia Dei est, haud quam
erit impotens ad praetula. Proinde necessario eum considerantes patientiam,
& fortitudinem, propter illud: *Et nunc p. 38.*
qua est patientia mea, nonne Dominus? etiam
fortitudo mea, & substantia mea
Dominus, dicemus, quod si credimus ad
labores, non credimus illi, in quantum
est patientia; & si infirmamur, non cre-
dimus ei, in quantum est robur. Quod
si collegaris cæteras Christi considera-
tiones, non difficulter invenies ex his
qua diximus, quoniam pacto qui non
credit Christo, moriatur in peccatis
suis. Nam qui fuerit in his, quæ contra-
ria sunt considerationi earum rerum
qua est Christus, in suis peccatis mori-
tur. Dicebant ergo illi: Tu qui es? Confe-
quens erat, ut audientes quæ à Iesu di-
cebantur cum multa potestate, inter-
rogarent, quis esset talia loquens: vide-
batur enim esse aliquis homine major,
& natura quædam divinior, Servator
dicens: *Nisi credideritis quod ego sum, mori-
reminim in peccatis vestris.* Illud ergo: *Tu
qui es?* veluti postulantum est respon-
sum, Ego sum Christus; vel, Ego sum ille
Propheta; vel, Ego sum Helias; vel
Ego sum Angelus Dei: neque enim, nisi
unus ex his esset, ac similis eis, proferret
talia verba gemina.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ ORIGENIS

ΤΩΝ ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΑ

COMMENTARIORUM

ΙΩΑΝΝΗΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

ΕΖΗΓΗΤΙΚΩΝ

TOMUS VIGESIMUS

Εἰκοσὸν ἰσταγορεύοντες εἰς τὸ κτῦ ιω-
άνινον εὐαγγέλιον τόμον, φιλοθεάτατε
φιλομοθέατας ἐν κυρίῳ ἀμβρόσιε, εὐχό-
μενα εἰς τὸ πληρώματος τοῦ κυρίου θεοῦ,
εὐδόκιστο πάντο πλήρωμα κατοικῆσαι, λαβεῖν
νόματα πληνῆ, οὐδὲν ἔπιπτον, νασά,
καὶ μηδὲν ἔχοντα διακενόν, τὸ εὐαγγέλιον κα-

E'ικοσὸν ιωαγορεύοντες ἐις τὸ καὶ ιω-
Eάντων ἐναγέλιον τόμον, φιλοθεώτατε
Ἐφιλομωβέσατε ἐν κυρίῳ αὐτῷ πρότις, εὐχό-
μενα ἐπὶ πηγώματι Θεῷ γένεθε, ἐις ὃν
εὐδόκησε πάντοι πλήρωμα κατοικῆσαι, λαβεῖν
νόματα πηγῆν, Ἡ πάντως ἔπιπον, ναστι,
Ἐκπλὴν ἔχοντα διακενόν, Τὸν ἐναγέλιον κα-

VIgesimum Tomū in Evangelium à
Johanne traditum commentatu-
ri, Dei amantissime, atque in Domino
exercitatissime Ambrosi, decentissime
precamur ē plenitudine Filii Dei (in
quem propenso animo fuit omnis ple-
nitudo divinitatis habitate) accipere
sensus plenos, &c. ut ita dicam, solidos,
nihilq; vacui habentes, ut Evangelium,
Nn 3 quod

quod à nobis examinatur, manifestetur; nihil nobis omittentibus eorum quæ indaginem requirant, quæque committi debent commentationibus; neque item exuberantibus, ubi non sit opus, ac ne pervertentibus quidem Servatoris nostri Jesum entem. Atque utrum Deus nobis mittat suum ipsius Verbum, quod seipsum ostendat, ut profunditatem ipsius, donante Patre, vide possumus. *Novi quod Abraham est semen eius, sed queritis me interficere, quoniam sermone meus locum non habet in vobis.* Hic contextus: *Novi quod Abraham semen estis, videtur non considerantibus quid significet vox, semen, & quid significet vox, filius, pugnare cum illo contextu qui mox inferendum est, quique ad eosdem dicitur, nempe: Si filii Abraham estis, opera Abraham facreteris.* Ut ergo hæc considerentur, videamus imprimit corporaliter filii, & seminis differentiam. Ac certe perspicuum est, quod semen illius cuius est semen, rationes in seipso continet adhuc pausantes, & reconditas: filium vero exorti, & sublisteri, mutato semine, & operante in materiam sibi appositam à muliere, & ex nutrimentis collectis formatum, & ad ortum diligenter præparatum. Quod si aliquid aliquius est proprius filius, quod ad corporalia attinet, ex semine ortum est; cum tamen si aliquid est semen, non continuo sit filius. Hæc cum præfati fuerimus, si quidem corporaliter intelligentius esset ille contextus: *Novi quod Abraham semen estis, illud omnino videtur sequi, ut hi quibus loquebatur essent filii Abraham; concessu quod semen sit etiam filius, & non dato juxta accuratam intelligentiam.* Sed quoniam ex moribus, & operibus judicantur filii Abraham, vide ne forte designandi sint qui sunt semen Abraham ex rationibus quibusdam seminalibus, insitis, ut opinor, quibusdam animis: & quemadmodum, quod ad corpus attinet, non omnes homines semen sunt Abraham; ita juxta ea quæ nunc explicuimus, quoniam sint semen Abraham, ne homines quidem omnes adventerunt ad hanc hominum vitam cum rationibus omnino seminalibus ingenitus suis animabus: quorum causam, propter magna iudicia, ea que dictu difficultia quæ videntur ab his qui mentem Christi perceperunt, ut videant quæ à Deo sibi donata sunt) pauci comprehendere possunt, qui diligentius commentati sunt, quæ ortum præcedant, quæque sunt in ortu cuiuscunque. Ac profecto hujusmodi perturbant quemlibet: qui etenim hæc proponuerit non

B. V. 2. 1.

10b. 8. 37.

10b. 8. 39.

E

καὶ εὐθέως ἐκπομπή εἰστις τῷ Αἰδηβίᾳ diligentia, in periculum se-
ipsum conjectit: quandoquidem dicere,
atque explicare talia (ut maxime vera
dicantur) periculofam sit: & certe pe-
riculosum est, propterea quod opus sit
dispensatori mysteriorum Dei tempus
quarex preferendi talia dogmata, abs-
que molestia auditoris: nam ut tempo-
ris rationem habeat, nedum insipiat is
necessē est, ne vel paucior quatinus res po-
stuleret in loquendo sit, vel redundans:
id quod virtus dignitatis præter rectam ra-
tionem; sed diligenter etiam perpen-
dat oportet utrum conservi sint, quibus
traduntur talia, ac servi cuiuspiam alter-
ius, qui diversus sit a Domino dominan-
tū. Quod autē necessario perpendenda
sint hęc omnia à dispensatore mysterio-
rū Dei, docet Scriptura, dicens: *Quis nā Lue. 12. 48*
est, fidelis dispensator ac prudens, quem pre-
ficiat Dominus famulatio suo, ut dicit in tem-
pore demensum conservis suis. Non o-
mnis ergo homines semen sunt Abra-
ha: neque enim suis animis ingenitas
habent rationes, quae valeant, si exco-
lantur, facere filios Abrahā. Querat
igitur aliquis adhac, dicens, fieri quidē
posse, ut vituperione sit dignus, qui
genitus semen Abrahā, non eam fili-
us ipsius fiat; sed quo pacto jure incula-
retur non faciens opera Abrahā, qui
ne principio quidem habet ut sit semen
Abrahā, a quo proficiscitur esse filios
Abrahā. Ad quę respondemus (hi-
storia tanquam scalantes, & vestigia
veritatis hujus loci quarentes in literis)
si cum non esset quis Abrahā filius, nullius
justi semen esset, etiam culpa vaca-
re peccans posset; quippe qui nullam
honesti causam a feminib⁹ haberet. At
nunc ut in seminibus corporalibus alter
quidem complarum iustorum semen
est, alter vero pauciorum (ut perspicu-
um erit ex his, que dicentur) ita etiam
esse dicendum analogon in seminibus
mysticis. Abraham vigescimus genitus
est a Protoplasto (nam decem genera-
tiones sunt ab Adam usque ad Noë, &
decimā a Noë usque ad Abraham) fuc-
reque fratres Abrahā Nachor, & Ar-
ram (namque hos tres filios habuit Tha-
ra) atq. Nachor quidem, & Arram non
erant semen Abrahā, sed ne ipse quidem
Abraham semen erat Abrahā: sed
erant tres semen iustorum: cum que-
ratur adhuc inter nepotes Adam, in quib⁹
bus annumerandus sit Abraham ipse;
veluti Seth, quem excitavit Dominus
pro Abel; & Enos, qui speravit in uoce
Gen. 4. 25.
renomen Domini Dei; & Enoch, qui pla-
ciuit Deo; postquam genuit Methusala annis
26.

εργασίαις απόρους τελείων πνῶν Ψυχὴν εἰς γέ-
τινον ἔχομένων καλεοντάτω, φερούσῶν οὐ-
τέματα, οἵτοι πλειόνων δικαίων, οὐ οὔτι γοτέρων,
εἰς οὐδίκων, οὐ οὐδίσιων, οὐ οὐδείτων θεωρη-
τῶν γενεράτορῶν τοῖς ὃν ἔχοτε περι-
μάτων, πῶς ταῦτα μὴ γενεγόντοι, λέγω δὲ
οὐδιαφέροντα, ταῦτα δὲ μητέρων, εἴτε ἔρ-
χοτακηνοῦ χρέων περιεμάτων. ποιον γοῦ
εἰκός κλαυθμὸν κλαίειν τέττας τοῖς ὅν φυσιώ-
λογοῖ. ποξδύνδροις ἐποδύνοντες καὶ ἔκλαιον, τοῦ-
πετεταπέματεις αὐτῷ; οὐ ἐπίτης γε ἀγα-
πήσιν εἰς ποξδύνδροις, οὐ κλαίσιν, αἱρέσι-
τα περιεμάτα εἰσατέν. Ετοι γοῦ διεπίποντες
χόρδων ἔχουσιν σύγαλλασσι, αἱρέτες τὰ
δραγματεῖαι τῷ. Τάχα δὲ ἐπεργοῦσι θοῖν τοῖς
αἱρέτοις αὐτοῖς. ποξδύνδροις ἐποδύνοντο, καὶ ἔργ-
λων, αἱρέτες τὰ περιεμάτα εἰσατέν, οἷς αἱρ-
έτοις αὐτοῖς. ἔχομένων δὲ ἔχουσιν εἰς κλαυθμό,
αἱρέτες τὰ δραγματεῖαι τῷ. Τάχα δὲ ἐπεργοῦ-
σι. ἔχουσιν εἰς αὐτοῖς χορτοὺς δωμάτων, δε-
σμούς τοῦ εἰσπαδίναι, σένηρεν. ἐν τοῦ ἐπά-
ρτετοι τοῦ χειρανθέτου εἰσελθοντο, οὐ τὸν κόλπον
αὐτὸν τὰ δραγματεῖα συλλέγων, οὐ δοκιμάζων
τοῦργαντες, οὐ λογίακυνεῖσθε' ὑμᾶς. Καὶ οὗτοι
δικαίων τοῦ οὐδείς τοῦ οὐδείς τοῦ. μακάρεσσοι
κλαίσιντες νῦν, οὐ γελάσονται. καὶ τοῦ
γελάντες νῦν, οὐ πενθοῦσεται καὶ κλαίστε.
στῶ μρτούγε μεταγγρεζέων τίς εἶ δικαίων
περιεμάτῳ, στῶ πλειόνας φέρει δικαιοσύνην
λόγεις, οὐ διὰ τοῦ μὴ γενεράθαι τοῦ. περι-
μα σέργαμι δὲ λοι αὐτοῖς, ιοὶ τακόι, ἐπιλεγο-
ιαὶ. διὰ τοῦ δὲ πιστὸν εἶναι τοῦ τοῦ ιωάννη
ερημόν, μετάζων εἰς θυμητοῖς γυναικῶν ιωάννη-
ς βαπτίσεις εἰσεν. εἰς τούτοις δὲ γένομέν τοις
τοποῖς περόχες εἰς μὴ λόγον ἔχει τὸ αὐτοῖς ζεντοῦ
πινα τοῦ περιεμάτων εἰσελθε, οὐα μιττειόνα τοῦ
κακοῦ ὑπῆρχε γῆγε, περιεμένων τῷ μὴ ἔχον-
τον ἀφορμάς διὰ τοῦ κεφαλῶν τοῦς τὸ γεωγρά-
φη τοῦ διαφέροντων περιεμάτων. διὰ τοῦ
τοῦ καλεκλυτού μός γίνεται, οὐα μεταφορά
τοῦ κακοῦ περιεμάτων τοῦ περιεμάτων τοῦ
παρεπονήτη γεγραμμένην διολογεῖν τοῦ.
φια διὰ τέττων. διποτας τοῦ αὐτῆς ἀδικοῦ
ἔργη αὐτῷ, δηλον δὲ στιτης σοφίας, αἰδελφοκε-
νικού συναπόλετοῦ μοῖς. δὲ ὁν καλεκλυτού μένειν γεωγράφης σοφία διοτελεῖς

Part II.

Oo

Quin-

ORIGENIS

A tur his, vel illis similes. Cetero vero etiam est rationem conjugis, vel fratis ejus, vel avi ejus prævalere, juxta confusione quæ sunt in mixtionibus, dum simul omnes eosque concutuntur, quod prævaleat aliqua ratio seminalis. Hæc igitur transferunt ad animam feminibus intelligibilibus plenam, quæ venerint à quibusdam qui patres ejus dicuntur, & veluti feminales quedam patrum rationes perficiantur, propter multam mobilitatem, agilitatemque, & intentionem ad tales imaginationes ejus partis animæ quæ præstantissima est, quæ si excolantur, erit aliquis filius, hic quidem Abrahæ, Noë nihilominus etiam filius: ille vero Noë, non ita tam ut etiam Abrahæ sit filius: rursus alius Chanaan, & item alius alius iustorum, vel injustorum. Attamen nec cum similibus, iisdemque seminibus venimus omnes, nec etiam vacuus salutaribus, & sanctis feminibus venit quispiam. Nisi forte hac in re quis non refellat, præsidium à Deo provenientis adducens in medium; quod ne de pes-
Cmis quidem desperat, qui nullis feminibus optimis in vitam veneriat: & sa-
ne ex hoc diæto refellere nos quis potest: *Potens est Deus ex hisce lapidibus suis scitare filios Abrahæ.* Cæterum omnia quæ diximus de semine Abrahæ, deque his qui similitudinem cum hochabent, iure admittimus, si admittamus iuxta corporalem intelligentiam dictum fusile illud: *Non sum missus, nisi ad oves meas que perierant domus Israel;* & illud: *Nec in Israele quidem tantum fidei inveni;* & que his similia dicta sunt. Videntur autem hi ad quos est sermo non capere sermonem, qui præ præstantia magnitudinis suis, quæ supra ipsos erat, non habebat locum in eis; quandoquidem semen Abrahæ adhuc tantum erant. Quod si Abrahæ semen cum essent, ad-
dicissent illud Abrahæ semen excolere, ut magnum fieret, & augeretur, ac crevisset illud certe ad incrementum, magnitudinemque seminis Abrahæ; atque perceperint Iesu sermonem. Et haec tenus quidem dices Sermonem non cadere in eos qui non eo usque proficerunt, ut semen Abrahæ cum essent, fierent etiam ejus filii. Hi etiam interficere volunt Sermonem, velutique ipsum conterere, magnitudinem non capientes ejus. Proinde aliquos semper est cernere non capientes Sermonem, quod brevia sicut eorum va-
sa, volentes interficere unitatem Sermonis: quasi cum ipsum interficerint, capere possint contritionem ejus, & di-
videre eum in his in quibus fuerit. Hie

fane Sermo velut ad suos interfectores
inquit: *Disperserunt undequag, ossa mea.*
P. 21. 15. Itaq; si ex nobis aliquis semen est Abra-
hae, & adhuc in se locum non habet Ser-
mo Dei, ne quoq; querat interficere Ser-
monem, sed ex semine Abrahæ immu-
tatus in filium Abrahæ, Sermonem ha-
cenus non perceptum capere poterit.

TOMUS VIGESIMUS-
PRIMUS.

*Ioh. 8. 38. Ego quæ vidi apud Patrem meum, loquor;
Et vos, quod vidistis apud patrem ve-
strum, facitis.*

VT homines quosdam dicimus ab initio ipsosmet filii Dei spectatores fuisse, de quibus Lucas inquit: *Sicuti tradiderunt nobis hi qui ab initio i- simet spectatores, ac ministri fuere Servato- nis;* Sic Servatorem etiam dicemus ipsum met spectatorem esse eorum quæ sunt apud Patrem: & hanc etiam ob causam dictum illud fuisse: *Nemo agnovit Pa- trem, nisi Filius:* cum homines, quibus Filius revelat, non sint autoptes, hoc est per se spectatores. Ac etiam praesens contextus: *Ego quæ vidi apud Patrem meum loquor,* palam declarat Servatorem autoptam esse eorum quæ sunt in Patre. Sed quare, num aliquando futurum sit, aut Angeli ipsi visuri sint quæ sunt apud Patrem, nullo mediatore, ac ministro intercedente, videntes ea: nam quando viso quis Filio viderit Patrem qui misit illum, per Filium videt Patrem: cum vero videt aliquis Patrem, perinde atque Filius; atque videbit Fi- lium apud Patrem is, quasi non aliter ac Filius autoptes, ac per se spectator Patris, & corum quæ Patris sunt, erit, non amplius mediante imagine Patris, considerans res Patris. Et sane reor hoc esse finis, cum tradiderit regnum Deo Patri, & quando Deus erit omnia in omnibus. Itaque Servator, quæ vidit apud Patrem, loquitur: *Judæi vero, qui crediderunt ei, non viderunt apud Pa- trem, sed audiuerunt à Patre ut quæ au- dierint faciant: hanc ob causam inquit E-*

1ob. 8.38. crediderunt ei, non viderunt apud Patrem, sed audierunt à Patre ut quæ audierint, faciant: hanc oꝝ causam inquit ad eos Dominus: *Vos igitur, quæ audivisſtis à Patre, facite.* Sed querat aliquis, quando Judæi qui Domino crediderant, à Patre audierint: ad quod qui simpli- citer intellexerit hæc verba: *Quæ vos audiuitis à Patre, facite,* dicet eos audi- visse à Patre, eo quod Pater per Mosen, & Prophetas sanxerit, quæ in Legi, & Prophetis scripta sunt, facienda; quo te- stimonio quisquis contra eos qui ab Ecclesi- es Deum qui hanc dederit Legem, & Pro-